

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA 20.5.2020

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA

Toimielin

KULTTUURI

Palvelualue

Vastuhenkilö: kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

Kulttuuripalveluiden tulosalue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kirjasto
- Museo- ja kulttuuripalvelut

OLENNAISET TAPAHTUMAT PALVELUALUEELLA TAMMI-HUHTIKUU 2020

Vuosi alkoi kulttuuripalveluissa suurin odotuksin. Edessä oli Tuusulan asuntomessut ja laaja yhteistyö sekä kunnan sisällä että Tuusulanjärven museoiden kanssa onnistuneen messutapahtuman aikaansaamiseksi. Maaliskuussa alkanut koronaepidemia muutti suunnitelmia ja vaikutti kulttuuripalveluihin laajalti. Kirjastot ja museot suljettiin maalikuun puolivälissä ja kulttuuritapahtumat peruttiin toukokuun loppuun asti. Tapahtumia ja toimintoja siirrettiin sähköiseen muotoon ja työtehtävissä otettiin iso digiloikka.

Koronaepidemia osoitti sen, että kulttuuripalveluille on tarvetta. Kirjaston, kulttuuripalveluiden ja museoiden palveluja ja tapahtumia kaivattiin ja kyseltiin. Palveluja pyrittiin tarjoamaan digitaalisesti mahdollisuuksien mukaan. Museoissa henkilökunnan työ jatkui lähes normaalisti tosin etäyhteyksin kotoa käsin. Kokoelmatyötä, tiedottamista, näyttelysuunnittelua, yleisötyötä ja asiakaspalvelua hoidettiin normaaliin tapaan. Kulttuuripalvelut jatkoi kesän ja syksyn tapahtumien suunnittelua ja tarjosi digitaalisia kulttuuripalveluja. Kirjasto lisäsi e-palvelujen määrää ja teki siihen liittyviä lisähankintoja mm. kaksinkertaistamalla sähköisen äänikirjan hankintamäärärahan.

Kulttuuripalveluiden tulosalueen henkilökuntaa on sulkuaikana osallistunut myös poikkeusajan synnyttämien uusien tehtävien hoitoon. Henkilökuntaa on ollut mukana ikäihmisten soittoringissä sekä vastaamassa palvelunumeron, lisäksi kirjaston henkilökuntaa on osallistunut arkistointitehtäviin sekä yritystukihakemuksien käsittelyyn.

Kuluvan vuoden investoinneista on alkuvuoden osalta edistetty Kellokosken kirjaston ja nuorisopalveluiden tila- ja toimintamuutoksia. Halosenniemen parkkipaikan laajennus on edennyt maanvuokraussopimusten solmimisella.

Kulttuuritapahtumia ennätettiin järjestää alkuvuonna eripuolilla kuntaa. Arkeologian teemavuosi Tuusulan museossa aloitettiin suurta suosioita saaneella yleisötapahtumalla. Kirjaston alkuvuoden suosituin tapahtuma oli Harry Potter Book Night. Rykmentinpuiston kinon esitykset olivat tammikuussa hyvin suosittuja ja osa niistä jopa loppuunvarattuja. Monta tapahtumia on jouduttu myös perumaan, esimerkiksi Skidiviikon tapahtumat peruuntuivat kokonaan.

Kulttuurikasvatussuunnitelma Kultsua toteutettiin ja valtaosa kevään ohjelmista muutettiin virtuaaliseen muotoon. Webinaari Luminaarin osallistui helmi-maaliskuussa 310 lasta. Varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmaa Taika Kultsua alettiin toteuttaa varhaiskasvatusyksiköissä. Noin 330 Tuusulassa toimivaa

varhaiskasvattajaa ohjattiin ohjelman käyttöönottoon alkuvuonna. Sanataidekoulutukset varhaiskasvattajille ennätettiin toteuttaa ennen koronaepidemiaa, mutta ohjelma varhaiskasvatusyksiköissä jatkuu myöhemmin.

Tuusulalaisten mahdollisuutta tehdä ja kokea kulttuuria ja taidetta tuettiin jakamalla avustuksia kulttuuri- ja taidetoimintaan. Tukea myönnettiin 58 kohteeseen yhteensä 145 000 euroa.

Tuusulan museo yhdessä Järvenpään taidemuseon kanssa sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä apurahaa Kulttuurimatkailun kehittämishankkeeseen. Tuusulan museo sai museoiden valtionosuuteen liittyvästä henkilötyövuosia täydentävästä päätöksestä 0,5 henkilötyövuotta lisää jo vuodelle 2020.

KIRJASTO

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: kirjastotoimenjohtaja Annastiina Louhisalmi

OLENNAISET TAPAHTUMAT TAMMI-HUHTIKUU 2020

Tuusulan kunnankirjaston toimipisteet suljettiin ja kirjastoauton toiminta pysäytettiin 18.3. lähtien hallituksen määräyksellä korona-viruksen leviämisen estämiseksi. Sulun seurauksena asiakkaiden eräpäivät siirrettiin sulkuajan yli ja myöhästymismaksujen syntyminen estettiin. Aineistoja on pystynyt sulkuaikana palauttamaan palautusluukkuihin. Palautusten vastaanottamiseen tuli katkos, kun Aluehallintovirasto hetkellisesti kielsi kirjastoja ottamasta palautuksia vastaan. Lisäksi kirjaston asiakaspalvelu on toiminut arkipäivisin klo 9-15 välillä puhelimitse ja sähköpostitse.

Kirjastojen sähköiset palvelut kuten verkkokirjasto ja e-palvelut pysyivät käytössä ja muita palveluita alettiin nopeasti viedä sähköiseen muotoon. E-palveluihin käytettäviä määrärahoja päätettiin nostaa. E-kirja ja e-ääni-kirjapalvelu Ellibsin määräraha kaksinkertaistettiin 10 000 euroon, Emagz-lehtipalveluun saatiin poikkeusajalle aikakauslehtien lisäksi etäkäytettäväksi Helsingin sanomat ja Maaseudun tulevaisuus. Lisäksi Viddla-elokuva-palveluun lisättiin määrärahaa ja nostettiin katsojakohtaista elokuvien määrän rajaa. Uudeksi palvelumuodoksi luotiin pikaisella aikataululla E-asiakkuus, jolloin asiakkaalla oli mahdollisuus saada käyttöönsä määrääjäksi tunnukset kirjaston e-palveluihin, vaikka hänellä ei olisi ollut ennestään kirjastokorttia. E-kirjojen käyttö on kasvanut sulkuaikana 124 %, e-lehtien käyttö 370 % ja elokuvapalvelun käyttö on kaksinkertaistunut. Palveluita on mainostettu aktiivisesti sosiaalisen median sekä muissa viestintäkanavissa. Käyttöä seurataan koko ajan ja tarvittaessa määrärahoja nostetaan ennestään.

Kirjaston yleisötapahtumia sekä opetuksen tueksi suunnattuja palveluita lähdettiin viemään nopeasti verkkoon. Kirjastolla on säännöllisesti verkossa eri alustoilla viikoittain e-aineistojen vinkkausvideo lapsille ja nuorille, virtuaalinen satutunti sekä Takun ja Jekun koronaturinat –video, jossa kirjaston maskotit pohtivat ajankohtaisia aiheita ja vinkkaavat verkkopalveluita. Lisäksi joka toinen viikko järjestetään päivällä erityisesti ikäihmisille suunnattu livetapahtuma, jossa on ollut myös mahdollisuus osallistumiseen. Virtuaaliset tapahtumat ovat saaneet erittäin hyvin seuraajia ja niitä on katsottu huhtikuun loppuun mennessä noin 2000 kertaa. Alkuvuodesta ehdittiin toteuttaa paikan päällä kirjastoissa 62 tapahtumaa. Mm. Aleksis Kiven Seitsemän veljeksien 150-juhlavuoden äänenluketapahtuma 2.2. Jokelan kirjastossa sekä erittäin suosituksi osoittautunut Harry Potter Book Night 7.2. jokaisessa toimipisteessä. Koronatilanteen vuoksi kirjastoista jouduttiin perumaan n. 100 tapahtumaa, joista osa oli kirjaston omia ja osa muiden toimijoiden järjestämiä.

Myös kulttuurikasvatussuunnitelmia on lähdetty toteuttamaan verkossa. Kouluille on tuotettu videoita ja erilaisia materiaalipaketteja etäopetuksen tueksi. Videoilla on vinkattu e-aineistoja, kerrottu kirjaston palveluista sekä opetettu e-palveluiden käyttöön. TaikaKultsun osalta palveluita on myös pystytty toteuttamaan sähköisesti ja alkuvuodesta TaikaKultsun jalkauttaminen toimintaan lähti hyvin käyntiin mm. varhaiskasvatuksen

henkilökunnalle suunnatuilla sanataide-koulutuksilla. Kirjastonkäytön opastuksiin niin paikan päällä kuin verkossa on osallistunut 233 osallistujaa ja kirjavinkkauksiin 834 henkilöä. Lisäksi kirjaston henkilökunta on ollut mukana toteuttamassa virtuaalisia nuorisopalveluita Discord-alustalla.

Kirjastojen kuluvan vuoden investoinneista on alkuvuoden osalta edistetty erityisesti Kellokosken kirjaston ja nuorisopalveluiden tila- ja toimintamuutoksien osalta. Kirjaston ja nuorisotilan suunnittelu on käynnissä ja suunnittelussa tavoitteena on yhdistää toimintoja ja tiloja. Kirjasto- ja nuorisotila tulevat säilymään nykyisellä paikalla. Lisätilaa saadaan mahdollisesti Keusoten puolelta. Pääkirjaston pajatoiminnan käynnistäminen on siirtynyt hankintojen ja tilamuutoksien osalta syksyyn.

Sulkuajasta johtuen monia palveluiden kehittämiseen liittyviä hankkeita on voitu viedä eteenpäin nopeutella aikataululla. Kirjasto on ottamassa käyttöön Suomi.fi viestit -palvelua muistutuskirjeiden lähettämiseen, kuvailun muuttaminen Ysa:sta ja Yso:oon on käynnissä ja verkkokirjasto Finnan uudistaminen on käynnistetty, jotta verkkokirjasto täyttää EU:n saavutettavuusdirektiivin vaatimukset. Lisäksi kirjaston aineistohankintaprosessi on yksi kunnan Lean-piloteista ja työskentely on lähtenyt vauhdilla käyntiin. Kirjaston henkilökunta on sulkuajana osallistunut myös poikkeusajan synnyttämien uusien tehtävien hoitoon. Henkilökuntaa on ollut mukana ikäihmisten soittoringissä sekä vastaamassa palvelunumeroon, lisäksi kirjaston henkilökuntaa on osallistunut arkistointitehtäviin sekä yritystukihakemusten käsittelyyn.

Luonnollisesti kirjaston kävijä- ja lainausmäärät ovat laskeneet merkittävästi viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kahden ensimmäisen kuukauden aikana suunta jatkui edellisen vuoden tapaan erittäin suurella nousulla: lainamäärä nousi 10 % ja kävijämäärä 18 % edelliseen vuoteen verrattuna, mutta maalisi- ja huhtikuun sulku laski kokonaislainauksen 23 % miinukselle ja kävijämäärän 30 % miinukselle. Kokonaislainauksessa ei ole mukana e-aineistojen lainausta.

TUNNUSLUVUT

Kirjasto	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	30.4.
Lainat kpl	510 606	497 576	492 737	476 718	489 253	500 000	128707
Käyntien määrä, fyysinen	283 944	264 616	266 592	281026	321 412	300 000	83212
Tapahtumat			168	243	264	200	81
Tapahtumien osallistujamäärä			5600	6420	7790	6000	3051
Käyttäjäkoulutukset ja vinkkaukset	168	155	166	202	119	180	47
Käyttäjäkoulutuksien ja vinkkauksien osallistujamäärä	3260	2884	3072	2937	2683	3000	1210

MUSEO- JA KULTTUURIPALVELUT

Palveluyksikkö

Vastuhenkilö: kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

OLENNAISET TAPAHTUMAT TAMMI-HUHTIKUU 2020

Museo- ja kulttuuripalveluiden vuosi käynnistyi toiveikkaan. Jo vuoden alussa valmistauduttiin Tuusulan asuntomessuihin ja vilkkaaseen messukesään. Koronaepidemia muutti kevään suunnitelmat ja myös

kulttuuripalvelut teki nopean ja onnistuneen digiloikan. Tapahtumia ja ohjelmia tuotettiin ja siirrettiin virtuaaliin muotoon.

Kulttuuripalvelut oli mukana Tuusulan kunnan osastolla sekä Matka- että Educa-messuilla. Matkamessuilla tuotiin esille Asuntomessujen 2020 oheiskohdetta Rantatietä ja Educa-messuilla Tuusulan kulttuurikasvatussuunnitelmia.

Haloseniemessä avattiin tammikuun 21. päivänä näyttely *Piirustuskoulusta maailmalle - Aulis Gebhard Pekka Halosen vieraana*. Erkkolan talvinäyttely *Maailma sotkan munasta - Kalevala taiteessa ja kuvituksessa* avautui 4.2. Molemmat museot ja näyttelyt sulkeutuivat koronanepidemian ehkäisemiseksi 17.3. Kevään tapahtumat museoissa oli peruttu jo muutamaa päivää aiemmin. Myös Keski-Uudenmaan teatterin pienoisenäytelmän Akseli ja Mary -esitykset Haloseniemessä jouduttiin perumaan samoin kuin suositut croquis-piirustustapahtumat.

Talousarviossa oli varattu kulttuuritoiminnan tukemiseen 145 000 euroa. Avustukset olivat haettavana 1.-15.1. Sähköinen hakumahdollisuus oli käytössä ensimmäistä kertaa ja se otettiin hyvin vastaan. Hakemuksia saapui 61 ja niistä 90% tuli sähköisesti. Avustuksia kulttuuri- ja taidetoimintaan myönnettiin kulttuuri-, taide- ja kotiseututoimintaa harrastaville yhdytyksille, alan ammattilaisille ja toimijoille yhteensä 54 eri kappaletta. Erillisillä sopimuksilla avustusta saivat Tuusulan Taiteiden Yö ry ja Tuusulan Festivaaliyhdistys ry.

Tuusulan Skidiviikon esitykset ja taidepajat jouduttiin perumaan koronaepidemia vuoksi. Valtaosa esityksistä siirrettiin Syysskidin ohjelmistoon. Moni muukin alkuvuodelle suunniteltu tapahtuma on jouduttu siirtämään tai perumaan koronaepidemian vuoksi. Alkuvuonna järjestettiin kansainvälinen haiku-kilpailu, nykydokumentointitapahtuma ja arkeologivuoden alkutapahtuma. Yksi museoiden tärkeistä tehtävistä on tallentaa ja säilyttää visuaalista kulttuuriperintöä. Tuusulan museo etsi vapaaehtoisia dokumentoimaan lähiympäristöään. Koronaepidemian myötä museo haastoi kaikki kuntalaiset dokumentoimaan omaa arkeaan koronakaranteenissa. Museon arkeologian vuosi alkoi näyttävästi koko päivän *Muinaisuuden kumu* -tapahtumalla Keski-Uudenmaan auditoriossa. Päivä käynnistyi arkeologisten löytöjen arvioinnilla ja esittelyllä ja jatkui Keski-Uusimaan ja Vantaan välisellä arkeologisella battlella. Päivä jatkui kävelyllä Tuusulanvuonon muinaisrannoilla ja arkeologisella luennolla. Tapahtuma toteutettiin yhdessä Keravan ja Vantaan museoiden kanssa. Haiku-kilpailuun haastettiin tuusulalaisia kouluja.

Kulttuurikasvatussuunnitelmia päästiin toteuttamaan alkuvuonna. Varhaiskasvatuksen Taika Kultsun käyttöönottokoulutuksiin osallistui noin 330 Tuusulassa toimivaa varhaiskasvattajaa. Myös Taika Kultsun varhaiskasvattajien sanataidekoulutukset saatiin pidettyä, mutta tapahtumat varhaiskasvatyksiköissä jäivät kesken koronaepidemian vuoksi. Niitä jatketaan ensi vuonna. 5-luokkalaisten Luminaari toteutui suunnitelman mukaan ja siihen liittyvä näyttely oli esillä kirjaston ikkunoissa maaliskuussa. Huhtikuussa valmistauduttiin kevään Kultsu-ohjelmiin tuottamalla 1.- ja 6. -luokkalaisten ohjelmat virtuaalisesti saavutettaviksi. Kulttuurikahvila järjestettiin myös virtuaalisesti ja se keskittyi tapahtumiin liittyviin lupiin.

Museossa on voitu viedä eteenpäin kokoelmatyötä. Vanhan kunnantalo on tyhjennetty taiteesta. Rykmentinpuiston taideohjelma on edennyt suunnitelmien mukaan. Kiinnostus omaa elinympäristöä ja historiaa kohtaan on noussut koronaepidemian aikana. Kyselyt arkistoaineiston käyttöön ja tietovarantoihin ovat lisääntyneet merkittävästi. Kulttuuripalvelut on lähettänyt vuoden alusta sähköistä *Kulttuuriuutiset* -uutiskirjettä kerran kuukaudessa.

Tuusulan museo yhdessä Järvenpään taidemuseon kanssa sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 50 000 euron apurahan Kulttuurimatkailun kehittämishankkeeseen. Tuusulan museo sai museoiden valtionosuuteen liittyvästä henkilötöiden täydentävästä päätöksestä 0,5 henkilötövuotta lisää vuosille 2020-23.

Kulttuuripalveluiden henkilökuntaa osallistui ikäihmisten soittorinkiin.

Tuusulan kunnan Pekka Halosen taiteen hankintarahaston varoilla täydennettiin alkuvuonna Pekka Halosen taiteen kokoelmaa kahdella taidehankinnalla.

Koronaepidemia näkyy kulttuuripalveluiden tunnusluvuissa. Peruuntuneet tapahtumat ja kiinniolevat museot ovat vaikuttaneet kävijä- ja tapahtumamääriin. Virtuaalisten tapahtumien ”osallistujien” tilastointiin ei ole menetelmiä eikä vertailulukuja.

TUNNUSLUVUT

Yleinen kulttuuritoimi	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	30.4
Tapahtumat ja projektit (yht., ei last.kulttuuri), osallistujamäärä	15 399	13 257	19 589	17 480	15 765	16 000	652
joista oma tuotanto	1 599	1 200	1 930	1 746	1 247		
joista verkostoyhteistyö	13 800	12 057	17 659	15 734	14 518		652
Tapahtumien määrä				75			8
Lastenkulttuuri (yht.), osallistujam.	8 016	7 076	6 276	6 817	6 482	6 500	116
joista oma tuotanto	6 066	5 612	3 848	4 979	3 937		116
joista verkostoyhteistyö	1 410	1 464	2 428	1 838	2 545		0
Lastenkulttuuritapahtumien määrä			92	100	127		6
KÄVIJÄT YHTEENSÄ	23 415	20 333	25 865	24 297	22 247	22 500	768

Museo	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TA 2020	30.4.
Yleisö- ja opetuspalvelut, kävijät	4 447	6 910	11 365	9 873	8 758	8 000	634
Yleisö- ja opetustapahtumat, tapahtumamäärä	212	250	355	333		250	14
Näyttelykävijämäärä museoissa	54 604	45 452	53 117	49 755	58 789	60 000	2 694

VAPAA-AIKA

Palvelualue

Vastuhenkilö: vapaa-aikapalveluiden päällikkö Risto Kanerva

Vapaa-aika -palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Alueellinen nuorisotyö ja tapahtumapalvelut
- Liikuntapaikat ja ulkoilupalvelut
- Uimahalli- ja terveysliikuntapalvelut

Nuoriso- ja liikuntatyö kunnissa ovat laeissa (nuorisolaki ja liikuntalaki 1/2017) säädetyt hyvinvoinnin peruspalveluita. Nuorisolain tavoitteena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat: 1) yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys; 2) kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen ja 3) monialainen yhteistyö. Liikuntalain tavoitteena on edistää mm. eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa sekä väestön hyvinvointia ja terveyttä. Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat tasa-arvo, yhdenvertaisuus, yhteisöllisyys, monikulttuurisuus, terveet elämäntavat sekä ympäristön kunnioittaminen ja kestävä kehitys.

OLENNAISET TAPAHTUMAT PALVELUALUEELLA TAMMI-HUHTIKUU 2020

- Alueellinen nuorisotyö järjesti alkuvuonna runsaasti tapahtumia ja retkiä
- Nuorisotalotoiminta siirtyi maaliskuussa verkkoon koronan vuoksi
- Verkkonuorisotyössä hyödynnettiin laajalti eri verkkopohjaisia menetelmiä, mm. verkkopelitoimintaa ja osallistamisen keinoja erilaisten kyselyiden ja kilpailujen muodossa
- Nuorisotyö jalkautui viikoittain Tuusulassa kohtaamassa nuoria, keskustelemassa ohjeistuksista, mainostamassa verkkonuorisotyötä ja kartoittamassa mahdollisia kokoontumispaikkoja
- Jalkautumisessa tehtiin tiedonjaollista yhteistyötä lähikuntien kanssa
- Ensilumen latu urheilukeskuksessa oli yksi pääkaupunkiseudun parhaiten kunnossapidetyistä hiihtoladuista. Latu syntyi Tuusulan Voima-Veikkojen, vapaa-aikapalveluiden ja katu- ja kunnossapitoyksikön sujuvan yhteistyön avulla
- Liikuntapaikkahankkeiden suunnittelua jatkettiin BMX-radan, monitoimihallihankkeen, urheilukeskuksen alikulkutunneleiden ja kuntoportaiden osalta
- Liikuntapaikkojen henkilöstö laati tämän vuoden työohjelman alueiden kunnostukseen ja pienempiin rakennushankkeisiin
- Kunnan jäähallin rataputkiston ja laatan sekä kaukalon korjausremontti aloitettiin huhtikuussa
- Pappilan venepaikka-alue valmistui Tuusulanjärvellä, hanke sisälsi myös veneenlaskupaikan
- Maaumalan ja uimahallin kehittämisen tarveselvitys aloitettiin maaliskuussa
- Uimahallin suunnitellut kesähuoltotoimenpiteet tehtiin koronasulun aikana
- Liikkumis- ja elintapaneuvontaa ja palveluketjua kehitetään uimahalli- ja terveystuulupalveluissa, AVI:n hankerahalla palkattiin hyvinvointivalmentaja. Neuvontapalvelu on osa laajaa Keusoten, kunnan ja paikallisten yhdistysten välistä yhteistyötä
- Ylikunnallisiin uimahallituotteisiin lisättiin erityisryhmien 10 x sarjaranneke
- Palvelualueen nuorisotyöntekijät ja liikunnanohjaajat ovat tuottaneet paljon erilaista kuva- ja videomateriaalia sosiaaliseen mediaan koronan aikana

ALUEELLINEN NUORISOTYÖ JA TAPAHTUMAPALVELUT

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Alueellisen nuorisotyön esimies Petteri Kempainen

Henkilöstö: 6 kokopäiväistä ja 14 osa- ja määräaikaista työntekijää

OLENNAISET TAPAHTUMAT TAMMI-HUHTIKUU 2020

Alueellisessa nuorisotyössä olemme panostaneet nuoria osallistamaan toimintaan ja yleiseen osallisuuteen toimintoissa erityisen paljon tämän kauden aikana. Toimintaa on kehitetty ja suunniteltu nuorten toiveista ja heidän kanssaan. Sosiaalisen median eri kanavissa on markkinoitu aktiivisesti toimintaa ja käyty keskusteltua nuorten kanssa. Nuorten osallisuutta on edistetty kaikissa yksiköissä tarjoamalla suunnittelumahdollisuuksia perustoimintojen lisäksi myös kouluihin ja sosiaaliseen mediaan.

Tammikuussa kolme nuoriso-ohjaajaa, vapaa-aikapalveluiden päällikkö ja alueellisen nuorisotyön esimies osallistuivat Nuori2020 -nuorisotyöpäiville Tampereella 14.-16.1. Ohjelmassa oli laaja-alaisesti ajankohtaisia työpajoja ja luentoja, joissa käsiteltiin ajankohtaisia teemoja, opeteltiin uusia työmenetelmiä ja keskusteltiin menetelmistä ja toiminnoista.

Kunnan nuoriso-ohjaajat osallistuivat kuntalaisiltoihin koskien kunnan osallistuvaa budjetointia. Lisäksi nuoriso-ohjaajat keskustelivat aiheesta nuorten kanssa ja ohjasivat ja kehottivat nuoria jättämään omat ehdotuksensa prosessiin joko kuntalaisilloissa tai verkossa. Tämän seurauksena mm. ehdotetut nuorisotilojen pelivälineiden uusiminen ja pelitapahtuma äänestettiin läpi osallistuvassa budjetoinnissa. Pelivälineitä alettiinkin jo osittain uusia, mutta prosessi keskeytyi keväällä COVID-19 -tilanteen vuoksi. Pelivälineiden uusimista ja tapahtuman suunnittelua päätettiin jatkaa syksyllä, kun talot ovat taas auki ja nuorilla on mahdollisuus päästä taloille. Kartoitusta tehtiin jo ennen pandemiaa taloilla ja sosiaalisessa mediassa ja osa hankinnoista ehdittiin tekemään, esim. uusi biljardipöytä ja -välineet Jokelaan ja päätös tilata uusi pingispöytä Lahelan Terttuun.

Riihikallion Kertsillä tammikuu käynnistyi nuorten toivomalla 10 tuntia kestäväällä LAN-tapahtumalla, johon osallistui 20 ennakoilmoittautunutta nuorta. Ensimmäisten aukioloviikkojen aikana järjestimme turnauksia ja kilpailuja yhdessä nuorten kanssa. Koulunuorisotyö alkoi heti koulun auettua; vietimme kasvatusohjaajan kanssa 7-luokkalaisten kanssa aikaa, joilla oli hankaluuksia ryhmädynamiikassa. Perjantaisin pidimme välituntikahviota 7.-9. luokkalaisten oppilaille ja kävijämäärä oli keskimäärin 90 nuorta. Helmikuu aloitettiin nuorienkin puheissa innostusta herättäneillä Moottoripyörämessuilla, jonne saimme liput lahjoituksena Oy Brand Ab:lta. Messuille osallistui 9 nuorta. Talvilomaviikolla järjestimme Hetzner Cup-turnauksen karsinnat NHL20-pelissä, biljardi- ja pingisturnauksia, lautapelipäivän, tanssi-illan sekä LAN-tapahtuman (ennakoilmoittautuminen, 18 nuorta). Koulunuorisotyön osalta lähdimme suunnittelemaan 7-luokkalaisten maaliskuun lopulle korkeasaari-päivää, johon oli määrä osallistua kaikki 7. luokat, heidän ryhmäohjaajansa sekä nuoriso-ohjaajia. Maaliskuu lähti käyntiin hyvin; suunnitelmissa oli järjestää sekä Hetzner Cupin finaalit Jokelan Monarilla että kovasti toivotut ja nuoria mukaan suunnitteluun tuoneet Tyttöjen illat Rihan Kertsillä sekä Lahelan Tertussa. Tapahtumia ei ehditty järjestää, kun nuorisotilat suljettiin COVID-19 tilanteesta johtuen. Riihikallion toiminnoissa ehdittiin tapaamaan nuoria ennen tilojen sulkemista 3178 kertaa.

Lahelan Tertun toiminnassa viikoittaisina ja säännöllisinä toimintoina toimivat edelleen toivotut bingo, erilaiset turnaukset, elokuvaillat, ulkoilulenkit pienryhmissä, sekä perjantai-illan kokkailut. Nuoret ovat saaneet äänestää mitä toimintoja talolla järjestetään ja minkälaisia palkintoja kilpailuihin he haluavat. Nuoret ovat saaneet vaikuttaa aktiivisesti sekä suoraan suullisesti, että sosiaalisessa mediassa. Hiihtolomatoiminnoista suosituimmaksi äänestettiin retki Rush-trampoliinipuistoon, jonka järjestimme. Hiihtoloman suosikiksi nousi äänestyksissä myös metsäretki, joka järjestettiin myös nuorten toiveesta. Olemme käyneet myös kouluilla osallistamassa nuoria ja mainostamassa toimintojamme. Perustoiminnan lisäksi suunniteltavina ja toteutettavina tapahtumina oli mm. tyttöjen illat, säännölliset välituntikahvilat, Tanskan Hvidovren ystävyyskuntavierailu sekä varhaisnuorten disko. COVID-19 -poikkeustilanteen aikana Tertussa on huolehdittu nuorisotalon kiinteistön siistimisestä, suunniteltu talon viihtyvyyttä ja nuoret ovat saaneet vaikuttaa myös talon sisustukseen kyselyiden avulla, joita olemme julkaisseet verkossa. Terttu on tarjonnut mahdollisuuden myös muutamalle nuorelle harjoittaa yksitellen musiikkitoimintaa usean kerran viikossa talon harjoitushuoneissa. Lahelan Tertun kokoaikainen nuoriso-ohjaaja toimii edelleen Tuusulan Nuorisovaltuuston toisena nuoriso-ohjaajana.

Tammikuussa Hyrylän alueen nuorisotyön jatkoi tuttuja toimintoja Einarissa pääkirjaston nuortentilassa sekä liikuntasalivuoroa kirkonkylän koululla ja Hyrylän koulukeskuksella. Näiden lisäksi nuoria on kohdattu muissa omissa toiminnoissa, kouluilla, nuorisotiloilla ja Hyrylän keskustassa. Hyrylässä suunnittelussa hyödynnetään erilaisia osallistamisen menetelmiä toiminnan, kuten esim. lajikokeilujen, suunnitteluun (mm. Instagramissa toteutetut kyselyt ja koulujen välituntitoiminnassa). Yhteistyötä tehdään eri toimialueiden, sekä paikallisten että läheisten yhdistysten ja lähikuntien nuorisopalveluiden kanssa. Koulunuorisotyötä lähdeettiin toteuttamaan yhteistyössä koulujen kuraattorien ja seurakunnan nuorisotyönohjaajan kanssa. Koulunuorisotyötä Hyrylän koulukeskuksella toteutettiin kahtena päivänä viikossa, välituntikohtaisina, luokkatasoisittain kuukausikisoina (kerran kuukaudessa jokainen luokka-aste sai osallistua kuukausikisaan ruokavälitunnin jälkeisellä tunnilla) ja kuukausikahvituksissa. Tammikuun lopussa järjestettiin koulunuorisotyön avajaiskahveja koululla, josta aloitettiin säännöllinen toiminta kevääseen. Kouluyhteistyötä on aloitettu myös Ruotsinkylässä, mutta se keskeytettiin COVID-19 -tilanteen vuoksi. Kulttuurin ja kirjaston kanssa aloitettiin kulttuurisen nuorisotyön suunnitelmaa ja sen tekeminen jatkuu edelleen. Kirjaston kanssa toteutettiin yhteistyössä Harry Potter -teemapäivä kirjastolla 6.2 ja Robotiikka-paja 17.2 pääkirjastolla. COVID-19 -tilanteessa Star Wars -teemapäivä ”May The Fourth” siirtyi verkkoon toteutettavaksi. Hyrylän alueen kokoaikainen nuoriso-ohjaaja toimii edelleen Tuusulan Nuorisovaltuuston toisena ohjaajana. COVID-19 -tilanteen vuoksi useita tapahtumia ja toimintoja jouduttiin peruuttamaan ja siirtämään palvelut verkkopohjaisiin palveluihin. Hyrylän alueen nuorisotyön kaikissa toiminnoissa ehdittiin kohdata nuoria 1274 kertaa; koulunuorisotyön osuus tästä oli 387.

Jokelan Monarilla tammikuu oli muutosten aikaa; joulukuussa toisiin tehtäviin siirryttyään, kokoaikaisen nuoriso-ohjaajan sijaisen paikka jäi täytettäväksi, joka täytettiin tammikuussa. Tammikuussa aloitti myös uudessa kokoaikaisen nuoriso-ohjaajan vakinaisessa tehtävässä uusi työntekijä. Lisäksi pian tämän jälkeen kaksi osaaikaisista ohjaajaa irtisanoutui tehtävistään, jolloin aloitettiin uudet rekrytoinnit näihin tehtäviin. Tehtävät saatiin täytettyä tammi-helmikuun vaihteessa; monta kerralla tapahtunutta muutosta näkyi tietysti hieman toiminnassa, mutta ikäviltä asioilta vältyttiin. Haasteena oli, että neljä ohjaajaa viidestä olivat uusia ja nuorten kanssa piti alkaa rakentaa uusia suhteita - käytännössä nollasta. Nuorilta on kerätty Jokelan koulukeskuksella järjestetyillä Välituntikahvioilla ideoita nuorisotyöhön. Nuorilta kerättiin ideoita mm. siitä, mitä voisimme tehdä heidän kanssaan Monarilla, sen ulkopuolella (esim. retkien muodossa) tai muutoin koululla. Muunmuassa ideoina tuli: värikuulasota, karting, Tyttöjenilta ja YöMonari, joiden toteutus siirtyy syksylle. Nuorten toiveesta Monarilla ehdittiin ennen COVID-19 -tilannetta järjestää useampi leffailta, joista on tullut suosittuja. Hiihtolomaviikolla järjestettiin YöMonari, leffailta, kokkailuja 5.-6. luokkalaisille nuorille sekä vanhemmille nuorille eri päivinä. Yksi Monarin sisäseinä maalattiin nuorten kanssa liitutaulumaalilla; seinä toimii tietysti piirtämisalusena, mutta siihen voidaan myös kirjoittaa toiveita ja ideoita, joita voidaan suunnitella osaksi toimintaa. Monarin peli-/leffahuoneeseen ostettiin uudet sohvat sekä tilalle uusi biljardipöytä nuorten toiveesta. Hetzner Cup -NHL-turnauksen karsinnat aloitettiin, mutta finaalit siirrettiin myöhemmälle ajankohdalle COVID-19 -tilanteen ja tilojen sulkemisen vuoksi. Ennen tilojen sulkemista, Jokelan toiminnoissa ehdittiin kohdata 1878 kertaa nuoria, joista 434 koulunuorisotyössä.

Kellokosken Nuorkalla toiminta jatkui normaaleilla aukioloajoillaan ja pääasiallinen käyttäjäkunta on edelleen 7.-8.-luokkalaiset ja päivittäisiä kävijöitä on n. 20-40. Merkille pantavaa alkukaudesta on, että syyskaudella oirehtineet kahdeksaslukkalaiset (näkyi mm. päihdekäyttönä ja sääntörikkomuksina) ovat rauhoittuneet, kun taas 7.-luokkalaiset alkoivat kokeilla rajojaan Nuorkalla, mm. talon sääntöjen suhteen. Torstaisin 5.-6. luokkalaisille järjestettävän toiminnallisen pienryhmän kävijämäärissä havaittiin alkuvuodesta laskua, joskin 5-10 varhaisnuorta edelleen löysi kerhoon. Kevään aikana mm. työssäoppimisjaksolla opiskelija pyrki näyttöjensä

avulla tarjoamaan pienryhmäläisille vetovoimaista sisältöä, mutta COVID-19 -tilanne keskeytti muun perustoinnin lisäksi myös tämän näytön myötä kokeiltavat toiminnot. Talvilomaviikolla järjestettiin nuorille heidän toiveidensa mukaista erikoisohjelmaa mm. Hetzner Cup-karsinnat, erilaisia turnauksia palkintoineen (esim. PS4:n, biljardin ja pingiksen osalta) mutta myös kokkikerhoja nuorten ehdottamin sisällöin järjestettiin useampi. Lisäksi järjestettiin leffailta sekä kaksi bingo-iltaa. Nuorilta pyrittiin jo alkuvuodesta kyselemään toiveita osallistavan budjetin tiimoilta. Alkuun toteuttamiskelpoisia ehdotuksia ei juurikaan saatu, mutta helmi-maaliskuussa osallisuuskoordinaattori sekä ohjaajat saivat nuoria aktivoitua osallistumaan keskusteluun ja äänestykseen. COVID-19 -tilanteen vuoksi lopputulema ja toteutus ovat vielä auki. Maaliskuussa pidetyn kouluyhteistyö-palaverin johdosta päädyttiin suunnittelemaan, että koululla järjestetään toimintaa oppilaille 1-2 kertaa viikossa koulupäivän päättymisen ja Nuorkan avautumisen välille yhteistyössä kasvatusohjaajan kanssa. Toimintamallia ehdittiin toteuttamaan vain kaksi kertaa, kunnes COVID-19 -tilanne keskeytti toiminnan. Työmuotoa ja yhteistyötä jatketaan tilanteen sen salliessa. Ennen tilan sulkemista, Kellokosken Nuorkka ehti olla avoinna yhteensä 256 tuntia ja nuoria kohdattiin 930 kertaa ja yli 29-vuotiaita 61 henkilöä.

Peruutettuja ja keskeytyneitä toimintoja tuli valitettavasti paljon, joita olivat mm. tilojen sulkeminen, Nuorisovaltuuston ryhmätyöspäivä 14.3. ja koulutuspäivä 18.4., kaikkien lajikokeiluiden peruutus keväältä, yhteisesti järjestettävät tyttöjen illat, Helsingin nuorisopalveluiden kanssa yhteistyössä järjestettävä paintball-leiri Metsäpirtillä, Tanskan Hvidovren ja Nuorisovaltuuston yhteistyövierailu Tertussa, Ruotsinkylän koulun luokkatuki ja yläkouluun siirtymisen tukeminen, paintball-päivä, Kevätkirmaiset, koulunuorisotyö sekä Summer Power.

Nuorisotilat ja Hyrylän alueen nuorisotyön perustoiminnot keskeytettiin 13.3. COVID-19 -pandemian eskaloituessa. Viikonlopun 13.-15.3. aikana ohjaajat jalkautuivat Tuusulan alueella tervehtimässä nuoria ja keskustelemassa tilanteesta. Lisäksi toimintojen keskeytymisestä tiedotettiin sosiaalisen median ja kotisivujen kautta. 16.3. pidetyssä kriisipalaverissa kehitimme nopeasti nuorisotyölle omat verkkonuorisotilat Discord-palvelinpalveluun - illalla nuorisotyömme siirtyikin jo verkkoon. Discord-palvelun kautta pystyimme nopeasti perustamaan korvaavat verkkonuorisotilat tiloillemme ja toiminnoillemme; kanavillamme oli alusta alkaen mahdollista keskustella sekä ääni- että tekstiyhteydellä. Verkkonuorisotilat toimivat omien yksikkökohtaisten tuttuun aukiolojensa mukaan, jotta myös työvuorosuunnittelu ja työruutiini säilyisivät mahdollisimman normaaleina. Ainoa yksikkö, jonka piti suunnitella täysin uudet toiminta-ajat, oli Hyrylän alueen nuorisotyö. Päädyimme aukioloissamme tilanteeseen, jolloin joka päivä on auki vähintään yksi nuorisotyömme yksikön Discord-kanava. Otimme käyttöön verkkopelaamisen mahdollisuudet niiden ohjaajien kanssa, joilta löytyi kotoa tarpeelliset välineet ja resurssit tähän; ketään ei pakotettu tai vaadittu käyttämään omia laitteitaan, pelitunnuksiaan tai muita maksullisia palveluita tähän, mutta moni ohjaaja halusi hyödyntää omia olemassa olevia laitteitaan ja resurssejaan. Pian kaikki nuorisohjaajat määrättiin etätöihin ja niille, joilla ei ollut olemassa tietokonetta, hankittiin työkonet. Myöhemmin tietosuojasystistä ohjaajille järjestettiin myös työpuhelimet, joilla pystyi pitämään henkilökohtaisesti ja tietoturvallisesti yhteyttä suoraan nuorten ja ohjaajien kesken. Nuorisotyön siirtyminen verkkoon oli helppoa, mutta menetelmämahdollisuudet ja työvälineet olivat äärimmäisen rajatut ja asetti ohjaajien mielikuvituksen ääri rajoille, sillä etätö- ja nuorisotyön menetelmät olivat hyvin rajoittuneet verrattuna normaaliajan toimintoihin; ideoita tuli paljon, malleja tutkittiin muiden kuntien palveluista ja ohjaajilta, mutta verkkopalvelut ja kokonaisvaltainen tilanne estivät useimmat näistä. Huomioon piti ottaa jatkuva paine pyrkiä kannustamaan nuoria pysymään mahdollisimman paljon kotona ja välttämään fyysisiä kontakteja muihin ihmisiin; piti kannustaa asioihin, jotka ovat olleet nuorisotyömme peruserätyösuhteiden vastakohtia. Haasteena oli kehittää ja ottaa käyttöön menetelmiä, joilla pystyisimme aikaisemmin mainittuja tavoitetta täyttämään. Verkkotyömuodon periaatteena oli tarjota nuorille mahdollisuus kontaktiin ja keskusteluihin ohjaajien ja muiden nuorten kanssa, mutta myös pyrkiä tarjoamaan mielekkäitä ajanviettopaikoja etäyhteyksien kautta. Discord-kanavat tarjosivat nuorille mahdollisuuden pelaamiseen, kilpailuihin, osallistumiseen sekä vertaiskontakteihin poikkeustilanteessa. Nuorille

tarjottiin mahdollisuuksia vaikuttaa nykyisen ja tulevan toiminnan sisältöihin mm. kilpailuin, kyselyin ja avoimin keskusteluin. Vaikuttamiskohteita olivat verkkonorisotyön päivittäisen toiminnan sisältö mutta myös syksyn aukioloaikoihin vaikuttaminen kyselyn kautta. Konsoli- ja PC-pelaamisen lisäksi hankimme joitain maksullisia verkkopalveluita käyttöömmemme (esim. lautapelisivusto BoardGameArenan ja verkkoyhteisöpalvelu Habbon kautta luodun virtuaalisen norisotilan). COVID-19 -tilanteen aikana panostimme erityisen paljon sosiaalisen median kanavien kautta tehtävään tiedottamiseen (mm. nykyiset palvelumme ja niiden toiminta-ajat, yhteydenpitomahdollisuudet, puhelinnumerot), valistamiseen (mm. Pysy kotona -kampanja yhteistyössä Keski-Uudenmaan norisopalveluiden ja Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen kanssa), neuvontaan ja vinkkeihin (mm. alueellisen norisotyön kampanja, jossa henkilökunta esitteli omia vinkkejään ja toimivia tapoja toimia tässä uudessa tilanteessa, esim. uusi harrastus, musiikki, äänikirjat yms.) ja osallistamisen ja vaikuttamisen keinoihin (kyselyt, kilpailut, live-striimaukset mm. Instagramissa yms.). Menetelmiä alkoi syntyä luontevasti sitä mukaa, kun poikkeustilanne normalisoitui osaksi arkea. Mukaan tuli teemapäiviä, kuten etäkokkauskerhot, peli- ja kilpailupäivät, striimauspäivät, visailut yms. Kaikkea pyrittiin kokeilemaan ja toimivat asiat otettiin osaksi jokapäiväistä toimintaamme poikkeusaikana. Toiminta oli mukavaa, mutta valitettavasti se ei poistanut huolta syrjäytymisvaarassa olevista nuorista, nuorista jotka eivät toimintaan joko halunneet tai löytäneet -suuri haaste olikin, että miten tiedottaa enää laajemmalle yleisölle, kuin omissa sosiaalisen median kanavissa toimivia seuraajiamme sekä kunnan mediatiedotteita ja sivistyksen toimialueen uutiskirjeitä lukeville. Pyy-simme tietysti nuoria kertomaan kavereilleen palveluista ja toiminnoista. Saimme toimintaamme nuoria, jotka eivät olleet aikaisemmin käyneet tiloillamme tai osallistuneet tapahtumiimme, mutta monet tutut aktiiviset nuoret eivät kuitenkaan palveluihin tulleet.

Helsingissä havaittiin suuria kokoontumisia ja kokoontumisrajoista jonkin verran piittaamatonta toimintaa. Samanlaisia ilmiöitä havaittiin myös pienemmissä kunnissa, myös Tuusulassa. Jalkautumista pohdittiin aluksi vältettävänä toimenpiteenä, sillä varsinkin alueellisen norisotyön esimies ja noriso-ohjaajat olivat huolissaan mahdollisesta tartuntamahdollisuudesta työturvallisuusriskinä ja mahdollisesta sairauden levittämisestä; osa kuitenkin kuului itse riskiryhmään tai lähipiirissä oli riskiryhmässä olevia henkilöitä. Kokoontumisia kuitenkin oli huomattu, joten paine kasvoi suuremmaksi, kun kuntalaisten ja meidän huoli nuorten kokoontumisista ja ajanvietosta ulkosalla nousivat huolenaiheiksi - valitettavasti myös päihdekäytön havaintojen perusteella - joten päätimme alkaa myös jalkautua Tuusulassa. Jalkautumista suoritettiin vähintään yhden parin toimesta, jolloin molemmat käyttivät omia autojaan turvavälien säilyttämiseksi. Jalkautumisen tavoite oli havainnoida nuorison vapaa-ajanviettotapoja- ja paikkoja ja ryhmäkokoja, sekä kannustaa nuoria välttämään kokoontumista vallitsevana aikakautena, että pysymään kotona mutta pitämään huolta myös fyysisestä terveydestään. Suuremmat kuin 10 henkilön kokoontumiset ilmoitettiin hätäkeskukseen tiedoksi. Nuorille kerrottiin toiminnoistamme ja kanavistamme aina heitä kohdatessaan. Jalkautumista suoritettiin aluksi 3-4 päivänä viikossa muutaman viikon ajan. Joidenkin nuorien kohdalla kohtaamiset vähenivät, mutta valitettavan moni ei useista keskusteluista huolimatta suostunut jäädä kotiin taikka välttämään kokoontumisia - myös he, joiden perheenjäseniä kuului riskiryhmään. Lopulta jalkautumista harvennettiin kahteen päivään viikossa; huomasimme nuorten käytöksen meitä kohtaan alkavan olla turhautunutta. Jalkautuminen keskitettiin perjantaille ja lauantaille; sää alkoi parantua ja kuulopuheita päihdekäyttäytymisestä tuli tietoomme. Pääasiassa Tuusulassa oli hyvin rauhallista; koko Tuusulan alueella tavattiin jalkautumispäivänä n. 20-30 henkilöä; useimmiten kyse oli vain pienistä urheiluporukoista.

Sosiaalisessa mediassa tehtyjen julkaisujen levikki ja katsojamäärät ovat suuria; päivityksiä oli nähty ainakin 260 - todennäköisesti myös paljon enemmän - ja Discordin ja puhelimitse käytyjen keskustelujen sekä sosiaalisen median kommentoinnin osalta nuorten kohtaamisia on huhtikuun loppuun mennessä ainakin yli 1215. Tavoitettavuuden ollessa suuri, olemmekin miettineet, miten Discordiin ei kuitenkaan tule niin paljoa nuoria; tiedotamme sosiaalisessa mediassa jatkuvasti mm. kanavistamme, toiminnoitamme, linkeistä, yhteystiedoista, toiminta-ajoista ja olemme mainostaneet verkkopohjaisia kilpailujamme, tapahtumiamme, viikottaisia

ja yksikkökohtaisia teemapäiviä. Olemme kuitenkin ajatelleet niin, että Discordiin ja puhelimitse meihin yhteyttä ottavat nuoret ovat juuri niitä, jotka kontaktia kaipaavat kaikkein eniten. Lyhyesti ilmaistuna: COVID-19 –tilanteessa nuorten kohtaamisten laatu merkkää huomattavasti enemmän kuin määrä.

Vuodesta 2012 alkaen järjestetty Summer Power -kesätoiminta siirretään elokuun 2020 alkuun. Nuorisotyötä on tarkoitus toteuttaa COVID-19 –tilanteen vuoksi verkossa juhannukseen asti sekä tarkoituksenmukaisina aikoina kuntakeskuksiin jalkautuen. Nuorten yhteydenotot nuorisotyöntekijöihin mahdollistetaan edelleen myös puhelimitse. Verkkonuorisotyötä pyritään ajantasaisesti laajentamaan sekä kehittämään, esim. lisäämällä tarjontaan uusia verkkotyön alustoja/kanavia, henkilöresurssien ja toiminnan tarkoituksenmukaisuuden sen salliessa. Aikataulutamisessa sekä työvuorosunnittelussa pyritään varmistamaan tarpeellinen miehitys sekä verkkonuorisotyöhön että jalkautumiseen. Ennaltaehkäisevän päihdetyön näkökulmasta jalkautumisten painopisteenä viikonloput ja kohteina potentiaaliset kokoontumispaikat.

Mikäli COVID-19 –tilanne, rajoitukset ja ohjeistukset sen sallivat, toteutamme Summer Power-toimintaa eri kuntakeskusten nuorisotaloilla ja niiden läheisyydessä elokuussa kahden-kolmen ensimmäisen viikon ajan. Toteutukseen pyritään saamaan tarpeellinen työvoimaresurssin lisäys määräaikaisten työntekijöiden muodossa. Kesäkuun verkkokesätoimintaa tullaan mainostamaan ja markkinoimaan kunnan verkkosivuilla, sosiaalisen median kanavillamme ja mahdollisuutta koulun kautta markkinoimiseen kartoitetaan viimeistään toukokuussa. Elokuun mahdollista kesätoimintaa aletaan markkinoimaan heinäkuun puolivälissä, jos tilanne tapahtumat sallivat.

LIIKUNTAPAIKAT JA ULKOILUPALVELUT

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Työnjohtaja Jaska Vilen

Henkilöstö: 12 kokopäiväistä ja 1 määräaikainen (0,5htv)

OLENNAISET TAPAHTUMAT TAMMI-HUHTIKUU 2020

Tuusulanjärven matkaluistelurataa- luonnonjääkenttiä sekä luonnonlumilatujen hoitoa ei lauhan talven johdosta päästy aloittamaan ollenkaan. Sääolosuhteiden johdosta aloitimme kevättöiden tekemisen normaalia aikaisemmin mm. ulkoilu- ja kuntoreittien, uima- ja venepaikkojen sekä lähiliikuntapaikkojen raivaamisen ja siistimisen. Uuden liikuntapaikkojenhoitajan rekrytointi tammikuussa, uusi työntekijä aloitti toimessa 3.2.2020. Hyrylän yleisurheilukentän stadionin katsomon korjaustyöt saatiin päätökseen talven aikana.

Hyrylän urheilukeskuksessa ensilumenlatua hoidettiin katkeamattomana 15 viikon ajan, ensimmäisen noin 400 metrin ladun auetessa viikolla 50. Lauhasta talvesta huolimatta tykkilunta saatiin lyhyillä pakkasjaksoilla tehtyä yhteistyössä Tuusulan Voima-veikkojen kanssa yhteensä n. 15 000m³. Tällä lumimäärällä ylläpidettiin ja saatiin ladun lopulliseksi pituudeksi 1,1 km. Ensilumenladulla järjestettiin kauden aikana perinteiset Hippo-hiihdot, Keravan urheilijoiden järjestämä nuorten pariviesti kilpailut sekä Tuusulan Voima-veikkojen kansalliset ampumahiihtokilpailut. Tykkiladun ylläpito ja kunnostustyöt päätettiin keskeyttää 22.3. yhtäaikaaisesti lähikaupunkien kanssa turvallisuussyistä koronaepidemian vuoksi.

Koronaepidemian takia jäähallikausi päättyi noin neljä viikkoa suunniteltua aikaisemmin, jäähalli suljettiin 17.3. Jäähallin toiminta ajettiin alas ja valmistauduttiin tulevaan laattaremonttiin sulattamalla jää, purkamalla kaukalo sekä toimitsija -ja vaihtoaitiot. Vanhan laatan purkutyöt alkoivat urakoitsijaksi valitun Suomen jääputkisto Oy:n toimesta huhtikuussa glykoli-putkiston tyhjennyksellä sekä vanhan laatan poistolla. Remontin yhteydessä uusitaan myös kaukalo (VePe Oy), turvakaukalo oli ollut jo muutaman vuoden investointiohjelmassa. Kaukalon kokoa muutetaan vanhasta (uuden kaukalon koko 60mx27m) sekä vaihtoaitioiden paikka

sijoittuu uudessa kaukalossa katsomoiden puolelle, tällä muutoksella lisäämme kaukalon käyttäjien ja ylläpidon turvallisuutta vähentämällä liikkumista jäänhoitokoneen ja huoltoportin edessä.

Jokelassa kunnostettiin latupohjia joista isoimpana Reinintien vierusta. Latupohjia raivattiin ja osalle ajettiin mursketta ja kivituhkaa sekä siistimme kuntosadan vierustoja hakettamalla kaadetut risut. Lepokallion kuntosadan poistettavan osuuden valaistuksen purkutyöt aloitettiin ja kartoitimme maastossa uutta mahdollista kuntosadasta. Kartoitettu myös uusia maastopolkuja ja -reittejä joita käytiin läpi yhdessä ympäristö- ja puisto- puolen kanssa, jonka jälkeen raivattiin mm. maisemaikkunat Alhon lammelle sekä rakennettiin ojien ylityksiä. Jokelan sekä Kellokosken Urheilukeskuksien yleisilmettä kohennettiin mm. asentamalla Urheilukeskus-kyltti, asentamalla uusia penkkejä ja muokkaamalla sekä siistimällä polut ja latupohjat. Tenniskentiltä poistettiin sammal mekaanisesti ja lisättiin katehiekkä. Lepolan tenniskentälle asennettiin myös uudet väliverkot sekä vääntyneet verkkojen tolpat kunnostettiin. Käynnistimme myös noin 10km maastopyöräradan toteuttamisen. Kevään aikana aloitettiin lisäksi seniorialueen suunnittelua ja kuntolaitteiden hankintaa Notkopuistoon.

Ensimmäisen vuosikolmanneksen osalta Metsäpirtillä on pystytty panostamaan alueen ulkokunnostustöihin. Mm. virkistysaluetta on laajennettu poistamalla pienvarpukasvustoa ranta-alueelta, päärakennuksen sekä pelikenttien alueelta.

Koronaepidemian vuoksi liikuntapaikoilla siirryttiin välittömästi sisäliikuntapaikkojen sulkeuduttua kesätyövuoroaikoihin ja mahdollisuuksien mukaan lomien pitämiseen. Liikuntapaikoilla koronaepidemian vaikutusta työmäärän vähenemiseen ei ole havaittavissa. Nurmi-, hiekka- ja tenniskenttien kevätkunnostukset päästiin aloittamaan lauhan talven johdosta hieman normaalia aikaisemmin. Ulkoliikunta- ja harrastuspaikoille on lisätty koronaan liittyviä ohjeistuksia turvallisuuden lisäämiseksi. Kotuntien venevalkaman kunnostustöitä jatkettiin ja venepaikat valmistuivat huhtikuun viimeisellä viikolla. Urheilukeskuksen kuntoportaiden suunnittelu ja toteutus etenevät tällä hetkellä suunnitelmien ja suunnittelu- kokousten muodossa ja on edennyt laskentavaiheeseen.

Kaiken kaikkiaan liikuntapaikoilla pyritään valmistautumaan koronamuutokseen joka tulokulmasta, mikä tuottaa tällä hetkellä erilaisten suunnitelmien laatimisia sekä alustavia toteutuksia. Joka tapauksessa valmistautuminen tällä hetkellä kesän tuloon liikuntapaikoilla ja ulkoilupalveluissa hoidetaan normaalipuitteissa.

Liikuntapaikoilla on maahanmuutto- ja työllisyyspalveluiden kautta työllistettynä neljä määräaikaista työntekijää.

UIMAHALLI- JA TERVEYSLIIKUNTAPALVELUT

Palveluyksikkö

Vastuuhenkilö: Uimahallin esimies Pasi-Jussi Hyytinen

Henkilöstö: 7 kokopäiväistä ja 1 osa-aikainen (0,5htv)

OLENNAISET TAPAHTUMAT TAMMI-HUHTIKUU 2020

Uimahallin kävijämäärät 10% pienemmät tammi-maaliskuun osalta edellisvuoteen verrattuna. Toiminta ennen koronaa sujui pääasiassa häiriöttä. Koululaisten uinninopetus sujui suunnitelmien mukaan koronaan asti. Opetus toteutettiin yhteistyössä Tuusulan Uimaseuran kanssa. Ylikunnallisiin uimahallituotteisiin lisättiin erityisryhmien 10 x sarjaranneke.

Uimahallin yksi liikunnanohjaaja työvapaalla heinäkuun loppuun asti. Sijaistukset on hoidettu uinninvalvojasijaisilla. Maauimalan tarveselvitys aloitettiin Sport Venuen toimesta. Liikkuva Koulu -hankkeen kanssa suunnitellaan katukoristapahtumaa Asuntomessuille.

Halli suljettiin la 14.3 koronan vuoksi. Henkilöstö aloitti etätyöskentelyn. Osa ohjaajista oli mukana kunnan soittorinki ryhmässä jossa tavoitettiin kaikki 70+ kuntalaiset. Ensi kauden ohjaustoiminnan ja koululaisten uinninopetuksien aikataulut ja suunnitelmat laadittiin. Ohjaajat tekevät nettiin ja facebookkiin päivittäin hyvinvointi- ja liikuntavinkkejä erityistilanne huomioiden. Päivittäin on myös puhelinaika josta saa apua hyvinvointiin ja liikuntaan poikkeustilanneaikana. Järvenpään ja Keravan liikuntapalveluiden sekä Keski-Uusimaa lehden kanssa aloitettiin yhteistyötä. Viikoittain ilmestyvässä viikkolehdessä julkaistaan kotijumppa joka suunnattua pääasiassa ikäihmisille joita sosiaalinen media ei tavoita. Hallin kesähuolto päästiin aloittamaan välittömästi hallin sulkeuduttua. Perushuoltojen ja korjaustöiden lisäksi mm. pesutilojen lattiakaivoja korjattiin, lauteita uusittiin, kiukaat huollettiin. Pukuhuonekäytävä ja kuntosalin seinä maalattiin. Vesiliukumäki huollettiin. Allastekniikan osalta suodattimiin vaihdettiin hiiliä sekä putkistojen venttiilejä korjattiin ja uusittiin. Alakerran huoltotilojen lattiat hiottiin ja maalattiin. Uimahallin sarjarannekkeisiin korvataan aika jonka uimahalli on suljettu koronan vuoksi. Järvenpään ja Keravan kanssa käytetään samaa käytäntöä ja tästä tehtiin yhteinen tiedote. Kevään ohjattujen jumppien korvaukset huomioidaan syyskauden ohjausmaksuissa. Syyskauden osalta kurssimaksut 8€ normaalia pienemmät. Pitämättömät lomat on pidetty huhtikuun aikana ja toukokuussa pidetään ensimmäiset kesälomaviikot. Kesäuimakouluihin ilmoittautuminen on peruttu toistaiseksi. Valmius uimakouluille kesäkuun kahdelle ensimmäiselle viikolle. Ohjaajat kuvanneet myös Tuusulan lähiliikuntapaikoista esittelyvideot.

Liikunnanohjauskausi kevät 2020 lähti käyntiin normaalisti tammikuussa. Seuraavan kauden suunnittelu ja tilojen varaus aloitettiin helmikuussa. Kesäuimakoulut suunniteltiin ja julkaistiin maaliskuun alussa. Kevätkirmaisuuden ensimmäinen suunnittelu palaveri pidettiin maaliskuun alussa. Kevään ohjausryhmien laskut lähetettiin normaalisti.

6.1. järjestettiin perinteinen Vesijumppamaraton, jonka yhteydessä uutuutena vesitanssit. Koko tapahtuma keräsi ennätys määrän osallistujia 242. Yhteistyössä Syke Tuusulan ja Opiston kanssa. Muita tapahtumia, joissa uimahallipalvelut ja sen henkilöstö oli mukana: Tuusulanjärven-uinnit, Educa-messut.

Kevään ohjaustoiminta katkesi 12.3. Suunniteltu kesäuimakoulutoiminta peruttiin sekä kevätkirmaisuuden suunnittelu loppui. Ensi kauden ohjaustoiminnan suunnittelu jatkuu normaalisti.

Toinen lukiolaisten hyvinvointivalmennus toteutettiin tammi-huhtikuun aikana. Valmennukseen osallistui yhteensä 5 lukiolaista, kaikista kolmesta toimipisteestä. Vähäisestä osallistujamäärästä johtuen hyvinvointivalmennus toteutettiin keväällä pelkästään yksilöllisenä valmennuksena (ryhmäosuus toteutettiin kotitehtävin ja havainnointiharjoituksin). Lukiolaisten hyvinvointivalmennukset jatkuivat myös Koronasta johtuvien poikkeusolojen aikana puhelimitse/Teamsin kautta. Valmennukset sujuivat hyvin myös etänä, ja nuoret kokivat valmennuksesta olevan hyötyä arjen elintottumusten kanssa. Lisäksi hyvinvointivalmentaja oli yhteydessä viime syksyllä valmennuksessa olleisiin nuoriin ja tarjosi poikkeusolojen aikana tukea liikkumiseen, ruokavalioon ja uneen liittyen.

Tuusulan hyvinvointivalmennuksen kehittämiseen ja toteuttamiseen haettiin AVI:lta hankerahoitusta *Liikunnallisen elämäntavan paikallisia kehittämisavustuksista*. Hanke on kolmivuotinen, mutta rahoitus myönnetään vuodeksi kerrallaan. Tuusulan hyvinvointivalmennus -hanke sai AVI:lta myönteisen avustuspäätöksen helmikuussa 2020 ja avustusta koskevan hankkeen kokonaiskustannuksiksi hyväksyttiin 62 000 €, joista AVI:n osuus täten 31 000 €. Hanke toteutetaan Vapaa-aikapalveluiden, työterveyshuollon ja Syke Tuusula ry:n kanssa. Hankkeen tarkoituksena on kehittää Tuusulaan liikunta- ja elintapaneuvonnan palveluketju. Alatavoitteena on edistää vähän liikkuvien ja terveytensä vuoksi riskiryhmissä olevien liikkumista ja siten terveyttä, hyvinvointia sekä työ- ja toimintakykyä. Lisäksi tavoitteena on kehittää matalan kynnyksen ryhmänohjausta vähän liikkuville ja riskiryhmässä oleville. Ensimmäisenä vuonna kohderyhmänä on Tuusulan kunnan henkilöstö.

Hyvinvointivalmennus -hankkeen hanketyöntekijän/hyvinvointivalmentajan rekrytointiprosessi toteutettiin maaliskuun huhtikuun aikana. Paikkaan valittu henkilö palkataan määräaikaisella työ sopimuksella ajalle 11.5. -

31.12. Hankkeen ensimmäinen ohjausryhmän kokous pidettiin maaliskuussa, jossa ensimmäiseksi kohderyhmiksi hyvinvointivalmennuksen pilottiryhmiksi vahvistettiin suunnitelmien mukaisesti sivistyksen toimialalta koulunkäyntiavustajat sekä Kasvun ja ympäristön toimialueelta tilapalvelu yksikkö. Esimiehiä on tiedotettu asiasta, mutta valmennusten aloitus lykkääntyy Koronan aiheuttamien poikkeusolojen vuoksi. Valmennuksen aloitusta kunnan työntekijöille on valmisteltu kevään aikana (mainokset, ilmoittautumiskyselyt, tila, kirjaamisjärjestelmä, materiaalit ym.).

Yhteistyötä Keusoten ja viiden lähikunnan (Järvenpää, Pornainen, Mäntsälä, Nurmijärvi ja Hyvinkää) välillä jatkettiin liikumis- ja elintapaneuvonnan käytänteiden, mittareiden, tilastoinnin, lomakkeiden ja markkinoinnin yhtenäistämiseksi. Yhteiset materiaalit viimeisteltiin kevään aikana. Kaikkien kunnat päättivät toteuttaa liikumis- ja elintapaneuvontaa puhelimitse poikkeusolojen aikana. Puhelinpäivystysaikataulu koottiin yhteen ja infoa siitä jaettiin ensisijaisesti Keusote-palveluiden henkilöstön kautta. Tuusulassa terveystuokunnan koordinaattori tarjoaa liikumis- ja elintapaneuvontaa puhelimitse ma-to klo 13-15, koko poikkeusolojen ajan. Paikallis- ja asukaslehdessä on myös mainostettu puhelimitse tehtävää poikkeusolojen liikunta- elintapaneuvontaa.

Kutsuntojen 2020 suunnittelu käynnistettiin kevään aikana yhteistyössä Ohjaamon kanssa. Haasteena on ollut kutsuntaikäisten heikentynyt kuntotaso. Kehitettiin kuntovalmennus kutsuikäisille, joka sisältää yksilöllistä liikuntaneuvontaa armeijaan aikoville (3 tapaamista). Terveystuokunnan koordinaattori osallistuu vuoden 2020 kutsuntoihin ständillä. Kutsunnoissa keskustellaan liikkumisesta ja jaetaan työkaluja oman kunnan kohentamiseen (esim. marsmars -sovellus, kuntosaliohjelmat ym). Kutsuntalautakunta ohjaa liikunnan ständille erityisesti vähän liikkuvat/ylipainoiset nuoret ja heidän kanssaan keskustellaan liikkumisesta sekä tarjotaan yksilöllistä kuntovalmennusta ja otetaan ilmoittautumisia vastaan.

Terveystuokunnan koordinaattori laati uuden Liikettä kotiin -sivuston kotona liikkumisen edistämiseksi: www.tuusula.fi/kotitreeneit. Sivustolle on koottu Internetistä löytyviä kotitreenejä ikä- ja kohderyhmittäin mm. perheliikuntaan, livestreamattuihin jumppiin, taukoliikuntavinkkejä sekä senioreiden kotijumppiin. Lisäksi terveystuokunnan koordinaattori on jakanut vinkkejä ja ohjeita poikkeusolojen aikaiseen liikkumiseen mm. sivistyksen uutiskirjeen ja Tuusulan asukaslehden kautta. Ikäihmisten soittoringin yhteydessä postitettiin halukkaille kotiliikuntaohjelma -paketti.

TUNNUSLUVUT:

Vapaa-aikapalvelut 2017-2020	TP 2017	TP 2018	TP 2019	OSAVUOSI -KATSAUS 1/2020
<i>Osavuositarkastusten ennusteet ovat kursivissa. Osa tiedoista päivitetään II osavuositarkastuksessa tai lopullisessa tilinpäätöksessä.</i>				
VAPAA-AIKAPALVELUT JA YHDISTYSTOIMINNAN TUKI				
Nettomenot €/asukas * Uusi tulosalue 1.6.2017 alkaen (liikuntapalvelut ml. Metsäpirtti ja alueellinen nuorisotyö)	-96,13	-102,36	-102,85	-
Avustettavat seurat ja yhteisöt (kpl) liikunta/nuoriso	33/7	31/6	32/7	-/-
Maksetut avustukset (€/%)	86 800/93,5	90 880/98	91 320/100	-
Yhdistysten nuorisoliikunnan ohjauskerrat (kpl)	45 341	42 078	42 920	-
UIMAHALLI- JA TERVEYSTUOKUNTAPALVELUT				
Uimahallin aukiolopäivät/vuosi	302	326	324	324
Uimahallin kävijämäärät/vuosi, sis. seurakäytön	242 389	245 026	235 924	60 559
Alakoulujen uimakoulut (kpl)	132	122	151	46

Lasten kesäuimakoulut (kpl/osallistujat)	35/323	42/390	41/358	-
Ohjatun liikunnan ryhmät, syys/kevät (kpl)	56/55	56/55	61/54	
Ohjatun liikunnan osallistujamäärä	22 464	22 476	23 294	
LIIKUNTAPAIKAT JA ULKOILUPALVELUT				
Jäähallin aukiolopäivät/vuosi ja käyttötunnit/vko	256/97	250/97	239/97	210/97
Jäähallin kävijämäärät (elo-toukokuu) sis. Koululaiskäytön	42 702	43 504	23 207/ 22 980	37 120
Kunnossapidettävät luonnonjääkentät/kauden pituus (viikot)	19/2-7	19/9	21/8	21/-
Ostopalveluna kunnossapidettävä latuverkko/toteutunut	42/17	42/30	42/30	42/-
Metsäpirtin käyttötunnit/käyttöaste päärakennus /kokonaiskäyttöaste	3747/75/52	3595/75/53	4017/80/57	447/26,2/ 18,7
ALUEELLINEN NUORISOTYÖ JA TAPAHTUMAPALVELUT				
Tuusulan alueellisen nuorisotyön toimintatunnit (nuorisotalot ml. Einarinari)	2969	3467	4096	2316
Nuorten käyntikerrat nuorisotaloilla ja toiminnoissa	17 667	16 140	20 541	14910
Hyrylän alueen nuorisotyö, toimintaan osallistuneet ja kohdatut nuoret	3 651	4 088	3 857	935
MUUT INDIKAATTORIT (kahden vuoden välein)				
Liikunta Tuusula/koko maa (TEA-viisari joka 2. vuosi)	77/71	79/73		
Terveystiedon edistämisaktiivisuus Tuusulan kunta/koko maa (TEA-viisari joka 2. vuosi)	67/71	66/70		